

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні
Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
Протокол № 1
від «22» грудня 2022 р.
Голова Вченої ради
в.о. ректора, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

Положення
про Вчену раду Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Київ – 2022 р.

I. Загальні положення

1.1 Положення про Вчену раду (далі - Положення) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (далі - Університет) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами), «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII (зі змінами), інших нормативно-правових актів України, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, Статуту Університету (далі - Статут) і визначає, регламентує загальні управлінські й економіко-правові засади функціонування, основні завдання, повноваження та порядок формування Вченої ради Університету.

1.2. Вчена рада Університету є колегіальним органом управління Університетом. Колегіальна функція Вченої ради Університету реалізується шляхом демократичного обговорення і колективного прийняття рішень із проблем, актуальних для діяльності Університету.

1.3 Вчена рада Університету утворюється строком на п'ять років.

1.4 Зміни у персональному складі Вченої ради Університету (включення і виключення нових її членів) під час строку її повноважень проводяться шляхом затвердження таких змін наказом ректора Університету.

1.5 Діяльність Вченої ради Університету здійснюється на основі річного плану роботи, затвердженого ректором Університету.

II. Основні завдання, функції та повноваження Вченої ради Університету

2.1. Основним завданням Вченої ради Університету є визначення стратегії і перспективних напрямків розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності Університету; розроблення і подання до Конференції трудового колективу Університету проекту Статуту, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього.

2.2. Вчена рада Університету виконує такі функції:

2.2.1. Затверджує освітні програми та навчальні плани для кожного рівня вищої освіти, спеціальності;

2.2.2. Затверджує зразок та порядок виготовлення власного документа про вищу освіту, положення про процедуру й підстави для його видачі випускникам, а також зразки, порядок виготовлення, процедуру й підстави для видачі випускникам спільних і подвійних дипломів;

2.2.3. Затверджує Правила прийому до Університету на відповідний рік;

2.2.4. Затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, розглядає питання про якість професійної підготовки випускників Університету та її подальше вдосконалення;

2.2.5. Обирає за конкурсом таємним голосуванням на посади проректорів, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом, ученого секретаря, завідувачів кафедр, професорів, директора наукової бібліотеки;

2.2.6. Погоджує за поданням ректора кандидатури на посади проректорів Університету, які виконують обов'язки, не пов'язані з освітнім і науковим процесом;

2.2.7. Обирає Почесних докторів, Почесних професорів Університету;

2.2.8. Оцінює науково-педагогічну діяльність структурних підрозділів Університету, зокрема й відокремлених структурних підрозділів;

2.2.9. Підводить підсумки щорічної підсумкової атестації випускників Університету, дає рекомендації щодо їх удосконалення;

2.2.10. Приймає остаточні рішення про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також під час зарахування вступників на навчання;

2.2.11. Присвоює вчені звання професора, доцента та старшого дослідника і подає відповідні рішення на затвердження до атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України;

2.2.12. Рекомендує до друку монографії, підручники і навчальні посібники тощо;

2.2.13. Рекомендує кандидатів для зарахування до докторантури;

2.2.14. Затверджує звіти аспірантів і докторантів Університету;

2.2.15. Надає згоди на творчі відпустки для завершення роботи над дисертаціями, написанням підручників, монографій тощо;

2.2.16. Рекомендує кандидатів на одержання іменних та персональних стипендій;

2.2.17. Розглядає питання висунення кандидатур з числа працівників Університету на здобуття державних премій, нагород, відзнак, іменних стипендій;

2.2.18. Рекомендує та підтримує кандидатури для обрання членами-кореспондентами і академіками Національної академії наук України, галузевих і відомчих академій;

2.2.19. Розглядає питання підготовки науково-педагогічних кадрів, роботу аспірантури та докторантури;

2.2.20. Розглядає питання стану і перспектив розвитку соціальної інфраструктури Університету;

2.2.21. Розглядає питання стану матеріально-технічної бази, ефективності її використання та перспектив розвитку;

2.2.22. Розглядає питання стану формування кількісного та якісного складу студентів;

2.2.23. Розглядає питання співпраці з органами студентського самоврядування, визначає обсяги фінансування органів студентського самоврядування Університету та Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Університету;

2.2.24. Розглядає питання щодо стану та напрямків розвитку навчальної, навчально-методичної, наукової та науково-дослідницької роботи, міжнародних зв'язків Університету;

2.2.25. Розглядає і затверджує положення про робочі та дорадчі органи Університету;

2.2.26. Розглядає та затверджує теми дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук;

2.2.27. Розглядає та затверджує щорічні плани підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;

2.2.28. Розробляє заходи з удосконалення фізичного виховання студентів і покращення їх здоров'я;

- 2.2.29. Розробляє систему освітнього процесу і методичної роботи;
- 2.2.30. Ухвалює рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію структурних підрозділів та затверджує відповідні положення;
- 2.2.31. Ухвалює основні напрями проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;
- 2.2.32. Ухвалює рішення з питань організації освітнього процесу, визначає строки навчання на відповідних рівнях;
- 2.2.33. Ухвалює рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів або в банківських установах відповідно до законодавства;
- 2.2.34. Ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт Університету;
- 2.2.35. Розглядає інші питання діяльності Університету, що визначені його Статутом.

2.3. Вчена рада Університету має право вносити подання про відкликання ректора Університету на підставах, передбачених законодавством, цим Статутом, контрактом, яке надалі розглядається конференцією трудового колективу Університету;

2.4. Має право скасовувати рішення Вчених рад факультетів щодо обрання за конкурсом на заміщення вакантної посади науково-педагогічного працівника у разі порушення Вченою радою факультету порядку проведення конкурсу і його умов;

2.5. Заслуховувати звіти про навчально-виховну, науково-дослідну інноваційну роботу факультетів, навчально-наукового інституту і кафедр;

2.6. Створювати комісії для підготовки окремих питань на розгляд Вченої ради;

2.7. Члени Вченої ради Університету зобов'язані здійснювати свої повноваження лише особисто. У випадку, коли член Вченої ради Університету перебуває у відпустці чи відрядженні, а також на період його тимчасової непрацездатності, тимчасове виконання обов'язків відсутнього працівника покладається на іншого працівника відповідно до наказу (розпорядження) ректора Університету.

Члени Вченої ради Університету зобов'язані забезпечувати ефективну роботу ради; виконувати покладені на них обов'язки і доручення Вченої ради Університету; забезпечувати виконання рішень Вченої ради Університету у структурних підрозділах Університету; своєчасно і точно виконувати рішення Вченої ради Університету.

2.8. Члени Вченої ради Університету несуть персональну відповідальність за організацію роботи ради, а також за виконання своїх обов'язків.

III. Склад і порядок формування Вченої ради Університету

3.1. Вчена рада Університету формується строком на п'ять років.

3.2. Склад Вченої ради Університету затверджується наказом ректора протягом п'яти робочих днів із дня закінчення повноважень попереднього складу Вченої ради Університету.

3.3. Членами Вченої ради можуть бути лише співробітники, які працюють в Університеті на постійній основі. Квоти виборного представництва у Вченій раді

Університету для працівників, студентів, аспірантів та докторантів Університету встановлюються у відсотковому відношенні таким чином: 1) від наукових, науково-педагогічних працівників – 15 відсотків, що обираються у порядку, визначеному п.3.8 цього Положення; 2) від аспірантів, докторантів, слухачів, асистентів-стажистів Університету – 4 відсотки, що обираються у порядку, визначеному п.3.11 цього Положення; 3); від інших працівників Університету – 2 відсотки, що обираються у порядку, визначеному п.3.8 цього Положення; 4) від студентів Університету – 10 відсотків, що обираються у порядку, визначеному п.3.12 цього Положення. При цьому не менш як 75 відсотків складу Вченої ради повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники Університету і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа студентів Університету.

3.4. Вчену раду Університету очолює її голова, який обирається таємним голосуванням з числа членів Вченої ради Університету, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, на строк діяльності Вченої ради. Обов'язки голови Вченої ради Університету також можуть бути покладені, за його відсутності, на заступників голови Вченої ради Університету або спеціально призначену головою ради особу з числа членів Вченої ради. Заступники голови Вченої ради Університету та Вчений секретар Вченої ради Університету обираються відкритим голосуванням на першому засіданні новообраної Вченої ради Університету за поданням голови Вченої ради.

3.5. До складу Вченої ради Університету за посадами входять: ректор, проректори, декани факультетів (директори навчально-наукового інституту), директори відокремлених структурних підрозділів, вчений секретар Університету, директор наукової бібліотеки, головний бухгалтер, начальник навчально-методичного центру, а також голова первинної профспілкової організації співробітників Університету, голова первинної профспілкової організації студентів та аспірантів Університету, голова студентської ради Університету, голова студентського наукового товариства імені Григорія Волинки УДУ імені Михайла Драгоманова, голова Ради молодих вчених університету, керівники органів самоврядування та виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, докторів філософії (кандидатів наук), докторів наук, виборні представники, що представляють інших працівників Університету і які працюють у ньому на постійній основі, виборні представники аспірантів, докторантів, слухачів, асистентів-стажистів.

3.6. За рішенням Вченої ради до її складу можуть входити також представники організацій роботодавців.

3.7. Вибори до складу Вченої ради починаються за 30 календарних днів до закінчення повноважень попереднього складу Вченої ради. Дострокові вибори членів Вченої ради проводяться на вимогу більшої частини її членів.

Виборні представники з числа працівників Університету обираються шляхом таємного рейтингового голосування конференцією трудового колективу Університету за поданням структурних підрозділів, у яких вони працюють.

3.8. Висування кандидатів у члени Вченої ради Університету здійснюється структурним підрозділом, у якому особа працює на постійній основі на підставі рішення конференції трудового колективу.

Одночасно з голосуванням за виборних представників, конференція трудового колективу Університету обирає кандидатів (до 10 осіб) за результатами рейтингового голосування, які входять до списку кадрового резерву Вченої ради Університету.

3.9. У бюлетень для таємного голосування вносяться всі висунуті кандидатури в алфавітному порядку. У бюлетень для таємного голосування не вносять кандидатури, які входять до складу Вченої ради університету за посадою.

3.10. Виборні представники з числа аспірантів, докторантів, слухачів та асистентів-стажистів університету обираються шляхом таємного рейтингового голосування конференцією трудового колективу Університету за поданням структурних підрозділів, у яких вони навчаються.

3.11. Виборні представники з числа студентів обираються студентами шляхом прямих таємних виборів. Виборні представники вважаються обраними до складу Вченої ради Університету, якщо за них проголосувало більшість виборців із тих, які взяли участь у голосуванні.

Висування кандидатів у члени Вченої ради Університету здійснюється органом громадського самоврядування студентів відповідного факультету з числа студентів денної форм навчання. Рекомендовано в члени Вченої ради вважати претендента, за якого шляхом відкритого голосування проголосувала більшість присутніх зі складу органу громадського самоврядування.

3.12. У разі звільнення (відрахування) з Університету члена Вченої ради Університету його вилучають зі складу Вченої ради.

3.13. Заміна виборного члена Вченої ради Університету можлива у разі добровільного виходу вибраного представника зі складу Вченої ради Університету або на вимогу не менше як 50% від загального складу Вченої ради Університету.

3.14. За необхідності зміни до складу Вченої ради Університету вносяться за принципом: на місце виключених за посадою – одночасно з призначенням на ці посади відповідно до наказу ректора; на місце виключених за обранням – із списку кадрового резерву Вченої ради Університету.

3.15. Добровільний вихід обраного представника зі складу Вченої ради Університету здійснюється за його письмовою заявою на ім'я голови Вченої ради Університету.

IV. Організація роботи Вченої ради Університету

4.1. Основною формою роботи Вченої ради Університету є її засідання.

4.2. Вчена рада збирається на засідання не менше одного разу на місяць. Для вирішення невідкладних питань проводиться позачергове засідання Вченої ради, яке може бути скликане з ініціативи голови Вченої ради, ректора Університету або на вимогу не менше як однієї третини від загального складу Вченої ради Університету. День проведення засідань Вченої ради, як правило, - останній четвер кожного місяця.

4.3. Перед початком кожного засідання проходить реєстрація членів Вченої ради особисто на підставі підтвердження своєї присутності власноручним підписом у реєстраційному листі. Засідання Вченої ради проводиться головою Вченої ради Університету, заступником Вченої ради або спеціально призначеною головою ради особою з числа членів Вченої ради.

4.4. Планові засідання Вченої ради Університету відбуваються відповідно до плану роботи Вченої ради Університету.

4.5. План роботи Вченої ради Університету складається на навчальний рік, розглядається та схвалюється на першому засіданні Вченої ради Університету кожного навчального року та затверджується головою Вченої ради Університету.

4.6. Засідання Вченої ради Університету є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше як дві третини від персонального складу Вченої ради Університету.

4.7. Підставою для відсутності члена Вченої ради на засіданнях, які проводяться відповідно до календарного плану роботи, є документально підтверджені поважні причини (тимчасова непрацездатність, відрадження, відпустка, транспортні перешкоди тощо).

4.8. Для забезпечення організації роботи Вченої ради Університету згідно з наказом ректора створюється секретаріат Вченої ради Університету. Секретаріат Вченої ради Університету очолює учений секретар Вченої ради Університету, який обирається з числа членів Вченої ради Університету за поданням голови Вченої ради Університету. До складу секретаріату Вченої ради Університету входять учений секретар Вченої ради, методист (інспектор) та секретар-друкарка.

4.9. Секретаріат Вченої ради інформує членів Вченої ради та запрошених про дату, місце, час та порядок денний засідання Вченої ради за три дні до її проведення.

4.10. Засідання Вченої ради Університету проводяться державною мовою.

4.11. Порядок денний засідань Вченої ради Університету формується головою та ученим секретарем Вченої ради на підставі затвердженого плану роботи Вченої ради з урахуванням пропозицій структурних підрозділів і членів Вченої ради Університету.

4.12. Не пізніше ніж за чотири дні до засідання Вченої ради учений секретар погоджує порядок денний та проекти рішень із головою Вченої ради.

4.13. Членам Вченої ради Університету, на виконання порядку денного, може надаватися слово для доповіді, співдоповіді, виступів тощо в порядку надходження від них заявок про це чи на виконання покладених завдань. Час, який надається для доповіді, повинен становити в середньому не більше 15 хв., співдоповіді - 5 хв., заключного слова - 3 хв. Виступаючим для обговорення надається час до 5 хв., для повторних виступів в процесі обговорення - до 2 хв. У випадках перевищення наданого для виступу часу та невідповідності виступу порядку денному голова Вченої ради Університету має право попередити виступаючого.

4.14. За дорученням голови Вченої ради підготовку матеріалів до розгляду конкретного питання на засіданнях Вченої ради забезпечують проректори та керівники відповідних структурних підрозділів спільно із ученим секретарем Вченої ради.

4.15. Працівники, які готують матеріали до засідання Вченої ради, відповідають за ретельне вивчення фактичного стану справ щодо проблеми, яка підлягає обговоренню, та вироблення конкретних пропозицій щодо усунення недоліків, за підготовку письмової інформації та проекту рішення. До них можуть додаватися висновки службової перевірки. В інформації стисло викладається суть

проблеми, вказуються недоліки, їх причини, стан справ про виконання попередніх рішень.

4.16. Працівники, які готують матеріали до засідання Вченої ради, несуть персональну відповідальність за зміст і своєчасне (не пізніше ніж за п'ять днів до дня засідання Вченої ради) подання ученому секретареві ради проектів рішень. Проект рішення повинен містити оцінку діяльності підрозділів та їх керівників щодо питання, яке обговорюється, і конкретні заходи щодо виконання із зазначенням термінів, виконавців та осіб, які відповідають за забезпечення контролю.

4.17. Не пізніше ніж за п'ять робочих днів до засідання Вченої ради ученому секретареві подають документи щодо:

висунення кандидатур на присвоєння державних нагород за освітні та наукові досягнення, призначення державних стипендій видатним діячам освіти і науки;

висунення наукових проектів на участь у конкурсах на здобуття Державних премій у галузі освіти, науки та техніки, щорічних премій Президента України в галузі освіти, науки і техніки, премій імені видатних учених, грантів, а також на участь у конкурсах, що проводяться Національною академією наук України, Міністерством освіти і науки України, Державним фондом фундаментальних досліджень;

присвоєння вчених і почесних звань;

надання академічних відпусток або перерви у навчанні аспірантам і докторантам, продовження терміну навчання, а також дострокового відрахування з аспірантури та докторантури;

затвердження (уточнення) тем дисертаційних досліджень та призначення наукових керівників (консультантів);

рекомендації до друку науково-методичної літератури;

тощо.

4.18. Відповідальність за виконання рішень Вченої ради покладається на проректорів, відповідальних за напрям діяльності, а також на осіб, які зазначені у рішеннях. При покладенні контролю одночасно на двох і більше осіб вказуються відповідальний за виконання рішення Вченої ради в цілому, а також відповідальні за контроль виконання окремих пунктів.

4.19. На засіданні Вченої ради в обов'язковому порядку розглядаються питання про стан виконання рішень, які були прийняті на попередніх засіданнях. У разі невиконання доручень, що містяться в них, зазначаються причини невиконання, винні в цьому особи, а також нові терміни виконання рішень.

4.20. Рішення Вченої ради приймається простою більшістю голосів, якщо інше не передбачено законодавством чи цим Положенням. Кожен член Вченої ради має один голос. Передача голосу одним членом Вченої ради іншому забороняється. У разі рівної кількості голосів «за» та «проти» приймається рішення, яке підтримав голова Вченої ради.

4.21. Відкрите голосування здійснюють шляхом підняття руки.

4.22. Таємне голосування проводиться шляхом подачі бюлетенів.

4.23. Рішення Вченої ради з питань обрання за конкурсом на посади наукових, науково-педагогічних працівників, висунення кандидатів на отримання Державної премії приймається шляхом таємного голосування.

4.24. Рішення Вченої ради стосовно присвоєння вчених звань професора, доцента, старшого наукового дослідника приймається таємним голосуванням відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше трьох четвертих присутніх членів Вченої ради.

4.25. Рішення про висунення кандидатур для здобуття почесних звань України, інших державних нагород, членства академій наук України, про висунення підручників на здобуття державних премій України приймаються таємним голосуванням більшістю голосів (не менше трьох четвертих) присутніх на засіданні членів Вченої ради.

4.26. Для проведення таємного голосування і визначення його результатів обирається лічильна комісія з числа членів Вченої ради Університету. Лічильна комісія для таємного голосування обирається відкритим голосуванням з числа членів Вченої ради, присутніх на засіданні, та несе повну відповідальність за процедуру і результати таємного голосування. Лічильну комісію обирає Вчена рада в кількості не менше 3 осіб з числа її членів. Лічильна комісія обирає зі свого складу голову, за необхідності - заступника, а також секретаря. У роботі лічильної комісії не можуть брати участь члени Вченої ради, кандидатури яких внесено до бюлетеня для голосування. Бюлетені для таємного голосування в кількості, що відповідає фактичній кількості обраних членів Вченої ради, виготовляють за встановленою нормативними документами або Вченою радою формою. Бюлетені для кожного таємного голосування повинні бути однаковими за матеріалом, кольором, розміром, змістом і не повинні мати ніяких позначок. У них зазначають мету голосування та, у випадку необхідності, у відповідному місці ставлять підписи голови та секретаря лічильної комісії. Результати таємного голосування оголошує голова лічильної комісії.

4.27. Результати таємного голосування лічильна комісія заносить до протоколу, який підписують усі присутні її члени. Член лічильної комісії, який не погоджується з її протоколом, у письмовій формі викладає свою окрему думку, яку додають до протоколу засідання лічильної комісії і оголошують на засіданні вченої ради.

4.28. Вчена рада може прийняти процедурне рішення щодо визначення виду і способу голосування з питання, що розглядається, якщо вид і спосіб голосування не встановлені законодавством та цим Положенням.

4.29. У разі необхідності (з міркувань безпеки членів Вченої ради або за інших обставин, які перешкоджають проведенню засідання в звичайному режимі), засідання Вченої ради Університету можуть проводитись в дистанційному режимі. Рішення про проведення засідання в дистанційному режимі приймає голова Вченої ради.

Не пізніше ніж за 1 день до проведення засідання Вченої ради в дистанційному режимі, учений секретар надсилає членам Вченої ради перелік питань для голосування (з варіантами відповіді: а) «Так», «Ні», «Утримався»; б) «За», «Проти» на корпоративну електронну пошту (phd_rada@udu.edu.ua).

Прийняття рішень з питань, що не потребують таємного голосування (відкрите голосування) проводиться шляхом заповнення членом Вченої ради електронної форми опитування.

У разі неможливості прийняття участі (або продовження участі) членом Вченої ради в засіданні з технічних причин (втрата зв'язку, перебої у зв'язку, вихід з ладу техніки під час засідання тощо), така особа заповнює опитувальник з переліком питань, що входять до порядку денного та передає його за своїм підписом ученому секретарю.

Рішення, прийняті на засіданні Вченої ради, яке проведено в дистанційному режимі, набирає чинності в тому ж порядку, що рішення прийняті в звичайному режимі.

4.30. Рішення Вченої ради Університету вводяться в дію наказом ректора.

4.31. Основними документами Вченої ради є:

- план роботи Вченої ради на навчальний рік;
- положення Вченої ради;
- протоколи засідань, матеріали доповідей і повідомлень, явочні листи, бюлетені таємних голосувань, додаткові матеріали, які були використані при розгляді питань порядку денного, а також рішення Вченої ради;
- особові справи здобувачів учених звань професора, доцента та старшого наукового дослідника (співробітника) тощо.

4.32. На засіданнях Вченої ради ведеться протокол, оформлення якого покладається на ученого секретаря. Рішення Вченої ради підписує голова та учений секретар ради. Облік і збереження протоколів покладається на ученого секретаря Вченої ради Університету.

4.32. Вчена рада Університету може делегувати частину своїх повноважень Вченим радам факультетів (навчально-наукових інститутів).

V. Порядок внесення змін до положення про Вчену раду Університету

5.1. Зміни та доповнення до Положення про Вчену раду Університету здійснюються за ініціативи голови Вченої ради, заступника голови Вченої ради, ученого секретаря, членів Вченої ради більшістю голосів присутніх на засіданні членів Вченої ради Університету, а також у разі набрання чинності змін у нормативно-правових актах України, що регламентують діяльність Вченої ради Університету.

5.2. Зміни та доповнення до Положення про Вчену раду Університету оформлюються шляхом викладення його у новій редакції.

ПОГОДЖЕНО:

Голова профспілкового комітету

Іван ГОРБАЧУК

Проректор з навчально-методичної роботи

Роман ВЕРНИДУБ

Проректор з наукової роботи

Григорій ТОРБІН

Учений секретар університету

Леся ПАНЧЕНКО

В.о. головного бухгалтера

Ганна ЯРЕМЧУК